

november 1992 med senere ændringer), jf. dens §§ 1 og 15. Det samme gælder i vidt omfang det *rettighedskatalog*, der efter lovforslaget er knyttet til opholdstilladelserne.

I forbindelse med borgerkrigen i det tidligere Jugoslavien blev det i Danmark og en række andre europæiske lande klart, at der var behov for en nærmere vurdering af de på *ad hoc*-basis indførte modtagelsesordninger for de bosniske krigsflygtninge samt i øvrigt at overveje indførelse af permanente lovreguleringer, der skulle finde anvendelse i tilfælde af tilstrømning af et større antal personer på flugt fra kriser af tilsvarende art. På den baggrund besluttede de relevante ressortministerier i Danmark, Norge, Sverige og Finland at iværksætte et fællesnordisk forskningsprojekt, »Nordiske Komparative Studier om modtagelsen af flygtninge i et tilbagevendingsperspektiv«. Det Danske Center for Menneskerettigheder forestod udarbejdelsen af det danske bidrag til *Retsstudiet* samt dele af *Politikstudiet* under det fællesnordiske projekt, som derudover bestod af et antropologisk-sociologisk *Følgestudie*. I Danmark oprettedes endvidere *Udlændingelovsudvalget*, der bl.a. fik i kommissorium at udarbejde forslag til en sådan permanent ordning for midlertidig beskyttelse.

Centret skal beklage, at disse initiativer ikke er blevet fulgt op. Det fællesnordiske projekt blev ganske vist først formelt afsluttet ved en konference i Oslo i februar i år, men undervejs er der fra alle tre delstudier løbende blevet udsendt et større antal rapporter, som oplagt kunne have indgået i grundlaget for udarbejdelse af en generel lovregulering. Udlændingelovsudvalget er i al ubemærkethed blevet opløst uden at have afgivet betænkning. Ingen nye tiltag er efter Centrets oplysninger sat i værk.

Dette forhold sættes ydermere i relief derved, at man i de øvrige nordiske lande for længst har indført sådanne generelle lovreguleringer. I Norge indførtes en bestemmelse i den norske udlændingelovs § 8 a, der trådte i kraft den 10. januar 1997, hvorefter der på kollektivt grundlag kan meddeles midlertidig opholdstilladelse kombineret med en adgang til at suspendere asylsagsbehandlingen i op til tre år. Under opholdet tildeles de pågældende rettigheder svarende til, hvad der gælder for anerkendte flygtninge. Centret har fået oplyst, at de norske myndigheder endnu ikke har afklaret spørgsmålet om opholdsgrundlaget for de Kosovo-albanere,

Norge hidtil har modtaget, idet man fortsat overvejer, om de på kollektiv basis skal meddeles opholdstilladelse som konventionsflygtninge eller med § 8 a som hjemmel. Også i Sverige har man indført en kollektivt orienteret beskyttelsesordning i den svenske udlændingelovs § 4 a, oprindeligt indføjet i sommeren 1994 og senere ændret i forbindelse med en større revision af loven, der trådte i kraft den 1. januar 1997.

Som følge af denne manglende opfølgning af de igangsatte initiativer i Danmark er der nu lagt op til nok en gang at haste en *ad hoc*-lovgivning igennem. Centret finder det uheldigt, at de – både positive, men måske især negative – erfaringer, der blev gjort i forbindelse med modtagelsen af de bosniske krigsflygtninge i Danmark, ikke ses inddraget i lovforslaget, der tværtimod i det væsentligste fremstår som en næsten tro kopi af jugoslaverlovens modtagelsesordning (når bortses fra jugoslaverlovens særlige udvælgelsesordning, jf. lovens § 15 a).

2.2. Kosovo-albanernes retlige status

I forarbejderne til jugoslaverloven anføres om baggrunden for indførelsen invitationsordningen for »særligt nødstedte personer«, jf. jugoslaverlovens § 1, at Udlændingeloven ikke indeholder regler, der tager sigte på at kunne give opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold til denne personkreds, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 41/1992-93, p. 3. Videre hedder det: »Det bemærkes, at personer, der er omfattet af denne lov, ofte ikke ville kunne anses som flygtninge, således som flygtningebegrebet er defineret i udlændingelovens § 7, at opholdstilladelse som flygtning efter udlændingeloven alene kan meddeles efter en konkret, individuel vurdering af den enkelte ansøgers forhold, samt at opholdstilladelse som flygtning efter udlændingelovens system meddeles med henblik på varigt ophold. Det retlige grundlag for at kunne invitere de pågældende til Danmark – uanset at de ikke kan anses for flygtninge efter udlændingelovens regler – må derfor skabes ved en særlig lovgivning, der kan opfylde det aktuelle behov for ydelse af sådan humanitær bistand til ofrene for konflikten i Jugoslavien.«

Dette er ikke stedet for at kommentere disse vurderinger. Det er imidlertid nærliggende at antage, at netop opfattelsen af, at de bosniske krigsflygtninge *ikke* kunne anses som flygtninge i Udlændingelovens forstand, indgik som en væ-